
PARASHAT WAJELECH

Messiaanse Gemeente Beit-Nitzachon

Parashat Wajelech

Pnee Ha-Tora - Parels van de Tora

Parashat Shevoea – wekelijkse Schriftlezing

Tora: Devariem/Deuteronomium 30:1-30

Haftra: Hoshea/Hosea: 14:2-10, Joël 2:15-27

Brit Ha-Chadasha: Mattai/Mathias 3:1-12, Ha Kolamiem/Kollossensen 1: 15-16:

Devariem 30:1-3 is de hoofdgedachte!

WAJELECH (en hij (Mosjé) ging): en sprak deze **Devariem** (woorden) tot **kol Jisra'eel**. En Hij zeide tot hen: Ik ben **mee'aa v'esriem sjana** "Ik ben nu honderd en twintig jaar oud;" ik kan niet meer uitgaan of ingaan, en Hasjem heeft tot mij gezegd: De **Jardan** (Jordaan) hier zult gij niet overtrekken. **Hasjem Elohecha**, zelf zal voor u uit overtrekken; Hij zelf zal die volken vóór u verdrijven en **shmad** (verdelgen), zodat gij hun land in bezit kunt nemen; Jehosjoe'a (zie Nechemja 8:17 voor het Aramees vorm, Jesjoea) zal voor u uit overtrekken, zoals Hasjem geboden heeft." - Vertaalt uit de Orthodox Jewish Bible (OJB)

De sod in het verhaal?

De Tora is in 54 **sidrot** (enkelvoud sidra) verdeeld. Elke sidra is op haar beurt weer onderverdeeld in zeven parshiot (enkelvoud parasha). Een Sidra is dus een schriftgedeelte van de parasha. Wajelech is de 52e sidra.

Het is Sjabbat Sjoeva "de sjabbat van inkeer", de Sjabbat voor Jom Kipoer, de belangrijkste vastendag van het gehele Joodse jaar.

Korte samenvatting

Mosjé vertelt het volk dat G'd hem niet de Jordaan laat overtrekken en dat hij de leiding overdraagt aan Jehosjoe'a. Dit is de laatste dag van Mosjé. HaSjem zal de volkeren aan de overzijde van de Jordaan aan de Bnee Jisraëel overgeven. Mosjé schrijft de Tora ten einde en draagt op die eens per zeven jaar aan het hele volk voor te lezen.

G'd voorzegt Mosjé dat het volk zich van Hem zal afkeren na zijn dood. De Tora moet in de Arke van het Verbond gelegd worden als getuige tegen het volk als ze zondigen.

We staan allen voor G'd en beginnen weer een nieuw verbond, dat niet alleen vernieuwd wordt met de huidige generatie, maar ook met allen die (nog) niet aanwezig zijn. Wanneer iemand verstokt blijft en niet wil luisteren naar HaSjem, dan zal G'd die persoon niet willen vergeven. Wanneer reizigers het verwoestte Israëel zien en vragen: "Waarom heeft G'd zo met dit land gedaan?" zal men antwoorden, dat men het verbond met G'd heeft verlaten.

Commentaar van Rasjie op Devariem 30:1-3

Rasjie legt uit de uitdrukking “Ik kan niet meer uitgaan of ingaan”. Men zou kunnen denken dat dit was omdat zijn fysieke kracht hem in de steek liet! De Schrift schrijft echter wat anders: “Mosje’s oog niet verduisterd was en zijn kracht niet was geweken “ (Devariem 34:7). Hieruit blijkt dat Mosjé fysiek nog honderd procent functioneerde.

"Wat is dan de betekenis van het woord **אִיכֹל לֹא**? Het betekent: "Ik ben niet toegestaan" (zie Rasjie op Deuteronomium 12:17 en Deuteronomium 24:4), omdat de macht van (leiderschap) van hem was afgenomen en aan Jehosjoe'a ben Noen was gegeven.

De eerste paar verzen in onze parasjat van deze week beginnen met de dag dat Mosje stierf, maar ook de dag dat het zijn verjaardag was: “En Mosjé ging ... IK BEN [honderd en twintig jaren OUD] DEZE DAG - Vandaag zijn mijn dagen en mijn jaren uitgegroeid tot volledigheid, want op deze dag (de zevende van Adar; zie Rasjie op **Deuteronomium 1: 3**) Ik ben geboren en op deze dag zal ik moeten sterven.” (**Talmoed Sota 13b**).

Commentaar van Sforno op Devariem 30:2

בן היום אנכי שנה ועשרים מאה בן, Mozes noemt zijn leeftijd om de mensen eraan te herinneren dat er geen reden is om triest te zijn, dat iemand van zijn leeftijd sterven moet.

Mosjé had 120 jaar geleefd, waarvan 3 periodes bestaan uit elk 40 jaar: Veertig is het getal dat beproeven, testen, en overgang symboliseert. Het leven van Mosjé werd keurig in 40 jaar periodes verdeeld. De getalswaarde van mem is 40, een getal dat sterk verbonden is met het begrip voorbereiding.

De duur van de zwangerschap is 40 weken en het duurt 40 dagen voordat na de conceptie sprake is van het begin van een foetus. Allemaal voorbeelden van een voorbereiding op iets.

Op 40-jarige leeftijd identificeerde hij zich met de Hebreërs, doodde een Egyptenaar en werd gedwongen om naar Midjian te vluchten. Van 40 tot 80 was hij een “herder in- opleiding”.

Op de leeftijd van 80 werd hij de herder, die de Israëlieten uit Egypte leidde. De laatste 40 jaar waren absoluut tijden van testen en beproevingen! Nu bij het getal 120, is hij klaar om deze fysieke wereld te verlaten.

Voetnoten:

- **Rasjie**, Hebreeuws acroniem van: **Rabbi Sjloomo Jitschaki** (Troyes, 1040 – aldaar, 1105) was een Franse rabbijn uit de Middeleeuwen, die tot op de dag van vandaag wordt beschouwd als een van de belangwekkendste verklaarders van de Tenach en Talmoed.
- **Ovadja Sforno**, ofwel **Ovadja ben Ja'akov Sforno**, Hebreeuws: **עובדיה ספורנו** (geboren in Cesena (Italië), omstreeks 1470 – en stierf in Bologna, 1550) was een Italiaanse rabbijn, Toraverklaarder, filosoof, arts, taal- en wiskundige.

We lezen in Devariem 31:3 over de nieuwe leidgevende Jehosjoe'a ben Noen. Jehosjoe'a is een prototype een schaduwbeeld van Jesjoea. Hun namen bevatten allebei dezelfde betekenis "redding van Jah".

Zoals Jehosjoe'a, zo zal Jesjoea onze vijanden verslaan en ons in het Koninkrijk voorafgaan: "Maar nu is **Masjiach Techijah** (opgestaan) vanuit de doden, en is de **Bikkoer'iem** ("eerstelingen" Gn 1: 11-13; Ex 23:16; Leviticus 23: 10-11), die de eerstelingen van hen die [in Masjiach] zijn vallen. Want aangezien door Adam (mens) de dood kwam, kwam door de Mens ook de **Techiat Ha-Mes'iem** (verrijzenis van de doden). Want zoals in Adam allen sterven, zo zullen op dezelfde wijze allen in Messias levend worden gemaakt. Maar ieder in zijn eigen rangorde: de **Bikkoeriem**, Masjiach; daarna zij die van Masjiach zijn bij Zijn komst." – (1 Kor. 15:20-23)

Mosjé blijkt in Devariem hoofdstuk 33 nog in staat te zijn om het volk te waarschuwen, ze te zegenen en hen de geboden te onderwijzen alsmede het lied **Ha'azienoe**. Verder schrijft hij het Sefer Tora af.

Hier wordt twee keer melding gemaakt in de Tenach: "En Mosjé schreef deze Tora op en gaf hem aan de **Kohan'iem** (priesters), de zonen van Levi, die de Arke van het verbond van Hasjem droegen en aan alle oudsten van Jisra'eel" (31:9).

Mosjé overhandigde de complete Tora aan de Levieten (31:24): "Toen Mosjé klaar was met het schrijven van de woorden van de Tora in een boek en het compleet was, gaf Mosjé opdracht aan de Levieten, de dragers van de Arke: 'neem deze Tora rol en plaats hem aan de zijkant van de Arke van het verbond van Hasjem en het zal als een getuige tegen u zijn". (31:24)

Hasjem verteld aan Mosjé dat na zijn dood het volk aan de Almachtige niet getrouw zal blijven.

Dientengevolge zal Zijn Aanwezigheid voor hen worden verborgen: "En Hasjem zei tot Mosjé: "Zie, u zult met uw vaders rusten; en dit volk zal opstaan en zal de hoer spelen met de goden van de vreemdelingen van het land spelen, waar zij naartoe gaan om onder hen te zijn, en zij zullen Mij verzaken en Mijn verbond breken dat Ik met hen heb gesloten. Dan zal in die dag Mijn woede tegen hen worden gewekt, en Ik zal hen verzaken, en Ik zal Mijn gezicht voor hen verbergen, en zij zullen worden verslonden. En veel kwaad en problemen zullen hen overkomen, zodat zij in die dag zullen zeggen: 'Zijn niet deze kwaden op ons gekomen omdat onze G'd niet onder ons is?' En Ik zal in die dag zeker Mijn gezicht verbergen wegens alle kwaad dat zij hebben gedaan, in zoverre dat zij zich tot andere goden hebben gewend." - **Devariem/Deuteronomium 31:16-18**

Hasjem reactie op de ontrouw van Zijn volk is "Zijn gezicht verbergen" voor hen. Dit is het tegenovergestelde wat wij terugzien in de Aäronitische zegen. Zie **Numeri/Bemidbar 6:24-26**

Maar toch vertelt Jesjahoe/Jesaja ons dat het “verbergen van Zijn gezicht” slechts voor een kort ogenblik is in vergelijking met Zijn eeuwige vriendelijkheid: “In een kleine toorn verborg Ik een ogenblik Mijn aangezicht voor u; maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij over u ontfermen,” zegt Hasjem, uw Verlosser.” - Jes. 54:8

De zin van het leven

Op de vooravond van Rosj Hasjana vragen we G'd, om plaats te nemen op zijn troon van genade en ons een goed en gezond leven te schenken. De Midrasj geeft ons hierbij een belangrijke richtlijn. Wat voor soort leven vragen wij? Zoeken wij een leven, zoals Mosjé, gewijd aan de groei en de spirituele welvaart van het joodse volk of hebben wij een leven zonder enig doel op het oog? Laten wij oppassen voordat wij onze verzoeken tot G'd richten. Als het enige wat wij zoeken is enkel en alleen voor onszelf te leven, wat is ons doel op aarde dan?

Terugkijken

Totdat **tesjoewa** (inkeer, berouw) plaatsvindt, kan Hij niet “in ons midden” vertoeven. Devariem 31:17 drukt spijt uit, maar kwamen niet tot berouw. Om deze reden zien wij in Devariem 31:18 dat Hij voortgaat met “Zijn gezicht te verbergen”.

Mondeling toegeven

Bij de voorschriften van **tesjoewa** (inkeer) staat dat het ook nodig is, dat elk van onze overtredingen mondeling beleden wordt in zondebelijdenis. Het lijkt misschien onbelangrijk, maar schuldbekentenis (widoej) is eigenlijk het allerbelangrijkste. Veel van onze gebeden zijn verbale boetedoeningen, waarbij we onze zonden mondeling benadrukken: “Wanneer iemand zowel de ge- als de verboden van de Tora, opzettelijk of per ongeluk overtreden heeft en men tesjoewa wil doen, is men verplicht om dit voor G'd mondeling te belijden. De **zondebelijdenis** (widoej) is een gebod uit de Tora”.

“Hoe moet men de zonde belijden? Men zegt: “Oh G'd, ik heb overtreden en tegen U gezondigd en dit en dat gedaan. Ik heb er berouw van en ben verdrietig over mijn daden, ik zal niet meer in herhaling vervallen”. Dit is het belangrijkste van de zondebelijdenis. Iedereen die meer doet, verdient een pluimpje” (**Maimonides, hilchot tesjoewa** (1:1).

Overtredingen verwoorden

Waarom is het nodig om onze overtredingen te verwoorden? De mens beseft de zwaarte van zijn overtredingen pas wanneer hij gedwongen wordt ze tot in de meest trieste details voor zichzelf te beschrijven. Eigenliefde maakt ons blind en in onze verbeelding stappen we maar al te gemakkelijk over de grofste awerot heen, zeker wanneer ons gedrag sociaal aanvaard was.

Bovendien betekent het uitspreken van **schuldbekentenis** (widoej) dat men toegeeft, dat men een overtreding heeft begaan. Wij zijn geneigd onze fouten toe te schrijven aan anderen en onze eigen fouten te vergoelijken. De schuldbekentenis dwingt ons om de ernst van onze overtredingen onder ogen te zien en ons persoonlijk verantwoordelijk te voelen.

De essentie is het effect ervan op de persoon. Niet de woorden, maar de intenties en de gevolgen zijn belangrijk.

Maimonides vertelt ons daarom, dat wij de **mitswa** (opdracht, gebod) pas hebben vervuld wanneer de daad ook werkelijk geïnternaliseerd is. Alleen lipdienst is nutteloos. Wil tesjoewa werkelijk effect sorteren, dan moeten de woorden of daden onze innerlijke gevoelens weerspiegelen.

Asseret jemeet tesjoewa: tien dagen van inkeer

Het belangrijkste aspect van de tien dagen van inkeer is tesjoewa doen. Dat geldt zowel tussen mens en G'd als tussen mens en medemens.

Over het algemeen bestaat tesjoewa uit verschillende stadia:

- 1 **Pijoes** – vergiffenis vragen aan de medemens
- 2 **charata** – spijt: verdriet over misstappen uit het verleden en bereid zijn om alle voordeel van dit misselijke gedrag op te geven.
- 3 **Kabbala** – besluit om het in het vervolg beter te doen, de omgeving te veranderen en te weigeren zich verder bloot te stellen aan verkeerde invloeden.
- 4 **widoej** – schuldbekentenis, verbaal toegeven dat men over de “rooie” is gegaan, om zich de ernst van de overtredingen te realiseren.

Opnieuw beginnen

In het Tenachboek Koningen (2:5) lezen wij over de tijd van de profeet Elisja, de leerling van Elija. Het noorderlijke koninkrijk Israël was een satellietstaat van Syrië en de Joodse koning, Jehoram, was in feite een vazal van de koning van Syrië. Na'aman, een generaal uit het Syrische leger leed aan melaatsheid en begreep, dat er in Israël iemand woonde, die hem zou kunnen genezen. De generaal werd naar Israël gestuurd.

Jehoram kreeg opdracht van de Syrische koning om er voor te zorgen, dat Na'aman gezond zou terugkeren. Koning Jehoram vreesde dat dit verhaal slechts bedoeld was als een excuus om hem aan te vallen. Maar toen de profeet Elisja een poging deed de ziekte te genezen, bedaarde de koning van Israël. Elisja stuurde een boodschapper aan Na'aman die hem duidelijk uitlegde hoe hij genezen kon worden. Zo gezegd zo gedaan en generaal Na'aman kwam er weer boven op.

Machtige melaatse

De eeuwigheidswaarde van deze episode in Tenach is, dat generaal Na'aman beschreven wordt als een **Gibor Chajil Metsora** – “een oorlogsheld maar melaats”. Een opvallende tegenstelling. Aan de ene kant machtig en aan de andere kant melaats.

Deze beschrijving “machtig maar melaats” symboliseert ons. In onze Westerse beschaving waar wij leven gaan wij mank aan een pijnlijk tekort: technologisch staan wij heel sterk, maar ethisch zijn wij ‘melaats’.

Wetenschappelijk zijn wij bijzonder vooruitstrevend, maar geestelijk lopen we achter. Materieel sterk, maar moreel zwak. Van buiten lijken wij sterk en zelfverzekerd, assertief, optimistisch en machtig. Wanneer wij een kijkje naar binnen nemen, zien we spirituele ziektes, corruptie, angst, wanhoop, onzekerheid en rotting van binnenuit.

Nehemia toont de wijze van terugkeer: ‘maar als u tot Mij terugkeert en Mijn geboden houdt en ze doet, hoewel sommigen van jullie naar het verste deel van de hemel werden verdreven, nog zal Ik hen van daar verzamelen en naar de plaats [dat wil zeggen, Jeroeshalajim] brengen die Ik als woning voor Mijn naam heb gekozen.’ - **Neh. 1:9**

In het woord tesjoeva zit het woord **sjoevoe** wat betekent: terugkeer, hersteld worden. Dit is alleen mogelijk door persoonlijke relatie met de Masjiach van Jisra’eel.

In de **Orthodox Machzor** (gebedenboek) Rosj Hashana staat er in een interessant gebed dat de naam van een hoge priester, die in diverse oudere machzoriem verschijnt. Dit gaat meer dan 100 jaar terug ... Er wordt vermeldt dat zijn naam Jesjoea is.

Het Hebreeuws woord **Machzor** betekent "cyclus". De titel van dit gebed is "Sar Ha Pan'iem", dat Hebreeuws is voor "minister van het gezicht" en wordt gereciteerd tijdens Rosj Hasjana tussen het blazen van de sjofar.

Het gebed namens de **koheen gadol** (hogepriester) is als Jesjoea die de degene is, die verzoend voor onze zonden.

Het gebed gaat als volgt: "Moge het Uw wil zijn dat het blazen van de sjofar, die wij gedaan hebben, zullen worden geborduurd in de sluier van de aangewezen engel, zoals U aanvaard hebt door Elia een gezegende herinnering en door Jesjoea, de minister van het gezicht (Gezicht van Hasjem) (minister van Gods aanwezigheid) en degene die op Gods troon zit. Moge u worden gevuld met ontferming over ons. U verdient lof, Heer van mededogen."

Een andere vertaling luidt als volgt:"Moge het uw wil zijn (voor jou) dat het blazen van de **TASRHAT** dat we die blazen in het in geweven gordijn door de hand van de minister, Tartiel, zoals de naam, die door de hand van Elijahoe werd ontvangen (Moge zijn herinnering een zegen zijn), en Jesjoea de minister van het gezicht, en de prins **Metatron**. Moge u gevuld zijn met genade voor ons. Gezegend zijt gij, Meester van genade."

Voetnoten:

- De **Machzor** meervoud machzoriem, (Hebreeuws **מחזור**) is het gebed boek wordt gebruikt door de Joden op de Hoge Feestdagen zoals Rosj Hasjana en Jom Kipoer. Veel joden maken ook gebruik van speciale mahzoriem op de drie 'bedevaart festivals "van Pesach, Sjavoet'ot en Soekot. Het gebed boek is een gespecialiseerde vorm van de sidoer, die over het algemeen voor gebruik in de week en de Sjabbat diensten is bestemd.
- Het gordijn (**jeriah**) aan het einde van deze lijn kan verwijzen naar het gordijn het scheiden van de heilige plaats van het Heilige der Heiligen in de Tabernakel / Tempel. Dit Hebreeuwse woord wordt vrijwel uitsluitend gebruikt in de Bijbel en verwijst naar de verschillende gordijnen van de Tabernakel.
- Gebed **Jesjoea Sar Ha pan'iem** "Jesjoea de minister van het gezicht" uit **Machzor Rosj Hashana** S. Birnbaum, Behind The Curtain, Sidoer HaShalem, deel 2, p. 282.

Er wordt gezegd dat het gebed waarschijnlijk uit het Hebreeuwse Bijbelboek Jesjahoe, wat wij in het Nederlands beter kennen als het bijbelboek Jesaja. In Jesaja 63: 9 wordt iemand genoemd met de titel "**Sar Ha Pan'iem**" wat betekent "**minister van gezicht**" of "De boodschapper van Zijn Aanwezigheid" vertaling vanuit het Hebreeuws "Sar Ha Pan'iem".

Dit concept wordt ook in de Brit Ha-Chadasha bevestigd.

Rav Sja'oel schrijft ons in de brief naar Kollosensen: "Rebbe, Melech Ha-Masjiach is de **Demoet** (verschijning, gelijkenis, voorkomen) (Bereesjiet 1: 26-27; Pp 2: 6) van de onzichtbare G-d, de **Bechor** (eerstgeborene) [Tehillim 89:27], de **joresj** (erfgenaam) van **kol hanivrah** (de hele schepping), Want in Hem zijn alle dingen geschapen, die in de in **Shomajim** (hemelen) en **Ha'arets** (de aarde) het zichtbare en het **nistar** (verborgene), zijn gemaakt hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden of autoriteiten, alle dingen door Hem en tot Hem zijn gecreëerd. [Tehillim 33: 6]." – **Kollosensen 1: 15-16**

Tot slot

Volgende week is het Jom Kipoer! Hoe is dat mogelijk dat al onze vergrijpen op deze dag als Jom Kipoer als sneeuw voor de zon verdwijnen?

Aan het begin van Jom Kipoer lezen wij **Kol Nidree**, waarin wij ons bezinnen op onze normen en waarden, zowel in het intermenselijk verkeer als in de relatie tussen mens en G'd. Kol Nidree benadrukt het belang van wat wij zeggen en hoe wij de dingen zeggen. Kol Nidree gaat over beloften en uitspraken die wij gedaan hebben, toezeggingen die wij niet nagekomen zijn, idealen, die wij niet hebben waargemaakt.

Kipoer' komt van werkwoord **kappara** wat schoonwassen betekent. Maar het betekent nog veel meer zoals: sussen, verzoening doen, reinigen, krachteloos gemaakt, vergeef, wees barmhartig, pacificeren, gratie.

Oprechte Tesjoeva zal ons leiden naar Jesjoea, de minister van het gezicht (Gezicht van Hasjem). Door Hem hebben we contact met 'Echad', die in ons actief is, zowel dat gevoel van verbondenheid met de Enige Ene als met de eenheid van ons volk.

Wij worden de komende week in het bijzonder door onze meester opgeroepen, om schuldbekentenis te doen.

Jesjoea is deze week extra dichtbij voor een ieder, die echt berouw tonen: "Vanaf toen begon Jesjoea te prediken en te zeggen: "Heb **tesjoeva** (inkeer, berouw), want het koninkrijk van de hemel is dichtbij." - **Mat. 4:17**

שבת שלום - Sjabbat Sjalom,
David Prins

De profeet aanspoorde Israël, 'Keer terug en bekeert u. "Zij antwoordde:" We kunnen niet: de Verleider regeert over ons. Hij zei tegen hen: beteugel jullie [boze] begeerte. "Zij antwoordde:" Laat Zijn God ons leren.- **Talmoed - Mas. Sanhedrin 105a**